

หมิ่นประมาทในไลน์กลุ่ม: ค่าในไลน์กลุ่มหรือแค่ส่วนตัว แจ้ง ความได้ไหม

โดย เอกสยาม ชัยศรี ที่ปรึกษากฎหมาย
บริษัท เอกสยาม แอนด์ पार्टเนอร์ส จำกัด

เนื้อหานี้เป็นข้อมูลกฎหมายทั่วไป ไม่ใช่ความเห็นทางกฎหมายเฉพาะกรณี การพิจารณาแต่ละเรื่องต้องอาศัย
ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของเรื่องนั้น ฉบับออนไลน์ที่ปรับปรุงล่าสุดอยู่ที่ [https://
eksiamdefamationlaw.com/articles/line-group-defamation.html](https://eksiamdefamationlaw.com/articles/line-group-defamation.html)

สาระสำคัญโดยสรุป

- ข้อความที่ใส่ร้ายผู้อื่นในไลน์กลุ่มเป็นการใส่ความต่อบุคคลที่สามตาม ป.อ. มาตรา 326 ได้ เพราะสมาชิก
คนอื่นในกลุ่มอ่านข้อความนั้น โทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5276/2562 วินิจฉัยว่าการส่งข้อความในไลน์กลุ่มเป็นเพียงการแจ้งข่าวเฉพาะกลุ่ม
บุคคล ยังไม่เป็นการกระจายข่าวไปสู่สาธารณชน จึงไม่มีมูลความผิดฐานหมิ่น
ประมาทโดยการโฆษณาตามมาตรา 328 แต่มีมูลตามมาตรา 326
- ข้อความที่ส่งถึงผู้ถูกกล่าวถึงโดยตรงในแชตส่วนตัว โดยไม่มีบุคคลที่สามร่วมรับรู้ตามเจตนาของผู้ส่ง ไม่เข้า
องค์ประกอบหมิ่นประมาท (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 110/2516 เรื่องจดหมายลงทะเบียนถึงตัวโจทก์)
- ค่าค่าที่ไม่ได้ยืนยันข้อเท็จจริงเป็นเรื่องดูหมิ่นตาม มาตรา 393 ซึ่งต้องกระทำซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา
ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าการค่าทางโทรศัพท์ขณะอยู่ห่างกันคนละอำเภอไม่ใช่ซึ่งหน้า (ฎีกาที่ 3711/2557)
- พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ มาตรา 14 (1) ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2560 ยกเว้นความผิดฐานหมิ่นประมาทไว้ในตัวบท การ
ฟ้องข้อความในไลน์ด้วยมาตรา 14 (1) จึงไม่มีมูล (ฎีกาที่ 6794/2561 และ 2778/2561) ส่วนภาพตัดต่อยัง
เข้ามาตรา 16 ได้

- การแคปหน้าจอแล้วส่งต่อไปกลุ่มอื่นหรือโพสต์สาธารณะ เป็นการกระทำของผู้ส่งต่อเอง และอาจขยับจากมาตรา 326 ไปเป็นมาตรา 328 ได้ เมื่อข้อความไปถึงประชาชนทั่วไป
- ญี่ปุ่นถือว่าการบอกคนไม่กั้นเป็นการกระทำ "โดยเปิดเผย" ได้ถ้าข่าวน่าจะแพร่ต่อ ฝรั่งเศสถือกลุ่มปิดที่มีผลประโยชน์ร่วมกันว่าไม่ใช่สาธารณะ แต่ยังเป็นความผิดที่เบากว่า และ อังกฤษ พิจารณา ความเสียหายร้ายแรงจากผลจริงของข้อความ แม้ส่งถึงคนเดียว

ค่าหรือใส่ร้ายผู้อื่นในไลน์กลุ่มแจ้งความได้ ถ้าข้อความยืนยันข้อเท็จจริงในทางเสียหายและผู้อ่านรู้ว่าหมายถึงใคร เพราะสมาชิกกลุ่มเป็นบุคคลที่สามตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 แต่คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5276/2562 ถือว่าไลน์กลุ่มยังไม่ใช่การโฆษณาตามมาตรา 328 ส่วนเหตุผลส่วนตัวถึงผู้ถูกกล่าวถึงคนเดียวไม่ใช่หมิ่นประมาท

สมาชิกไลน์กลุ่มคือบุคคลที่สามตามมาตรา 326

สมาชิกไลน์กลุ่มที่อ่านข้อความ เป็นบุคคลที่สามตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 เพราะหมิ่นประมาทต้องการเพียงให้ข้อความใส่ความไปถึงผู้อื่นที่ไม่ใช่ผู้ถูกกล่าวถึง คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5276/2562 เห็นว่า ข้อความ ที่ จำเลย ส่ง ใน กลุ่ม ไลน์ ซึ่ง ตน ตั้ง และ เชิญ สมาชิก เข้าร่วม มีมูลตามมาตรา 326 เมื่อผู้อ่านเข้าใจทันทีว่าหมายถึงโจทก์

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 บัญญัติว่า “ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท” และกำหนดโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ส่วนมาตรา 328 เป็นเหตุเพิ่มโทษเมื่อความผิดได้กระทำ “โดยการโฆษณา” และมาตรา 333 กำหนดให้ความผิดในหมวดนี้เป็นความผิดอันยอมความได้¹ ตัวบทมาตรา 326 ไม่ได้กำหนดจำนวนผู้อ่านขั้นต่ำ บุคคลที่สามเพียงคนเดียวก็พอองค์ประกอบที่ต้องพิสูจน์จึงมีสามส่วน คือ การใส่ความด้วยข้อเท็จจริง การทำให้ข้อความนั้นไปถึงผู้อื่นที่ไม่ใช่ผู้ถูกกล่าวถึง และผลที่น่าจะทำให้ผู้ถูกกล่าวถึงเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง

ไลน์กลุ่มมีลักษณะตรงกับองค์ประกอบส่วนที่สองโดยสภาพ เพราะข้อความที่ส่งเข้ากลุ่มปรากฏบนหน้าจอของสมาชิกทุกคนในเวลาเดียวกัน คดีที่ศาลฎีกาวินิจฉัยในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5276/2562 มีข้อเท็จจริงว่า จำเลย ตั้ง กลุ่ม ใน แอปพลิเคชันไลน์ ชื่อ “โพสท์ นิวส์ออนไลน์” เชิญ บุคคลต่าง ๆ เข้าเป็นสมาชิก และสมาชิกสนทนาและอ่านข้อความภายในกลุ่มได้ จากนั้นจำเลยส่งข้อความหลายครั้งในช่วงเดือนพฤษภาคม

ถึงมิถุนายน 2559 กล่าวถึงผู้เช่าที่ดินริมแม่น้ำแควซึ่งมีคดีพิพาทกับเจ้าของที่ดิน ข้อความไม่ได้รับซื้อโจทก์ แต่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “เมื่อได้อ่านข้อความตามภาพถ่ายดังกล่าวแล้วก็เข้าใจทันทีว่าบุคคลที่จำเลยกล่าวถึง นั้น หมายถึง โจทก์” คดี จึง มีมูล ตามมาตรา 326 และ พิพากษา แก้ให้ ประทับฟ้อง ความผิดฐาน นี้ไว้พิจารณาต่อไป²

คำพิพากษานี้มีผลในทางปฏิบัติสองประการ ประการแรก การส่งข้อความเข้ากลุ่มเป็นการใส่ความต่อบุคคลที่สามได้ แม้กลุ่มนั้นจะเป็นกลุ่มปิดที่ต้องได้รับเชิญ ประการที่สอง ผู้ส่งไม่จำเป็นต้องเฝ้าชื่อผู้ถูกกล่าวถึง ถ้าข้อเท็จจริงแวดล้อมในข้อความ เช่น อาชีพ ที่ตั้งร้าน หรือคดีที่มีอยู่ ทำให้ผู้อ่านในกลุ่มรู้ได้ว่าหมายถึงใคร เกณฑ์ผู้อ่านเข้าใจทันทีที่นี้ใช้กับไลน์กลุ่มเท่ากับสื่ออื่น ผู้เสียหายจึงควรรวบรวมข้อเท็จจริงแวดล้อมที่ทำให้สมาชิกในกลุ่มรู้ว่าหมายถึงตน รายละเอียดของหลักฐานที่อยู่ในบทความ โพสต์ดำไม่เฝ้าชื่อ ผิดหมิ่นประมาทไหม

ข้อพึงระวังคือคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5276/2562 เป็นคำวินิจฉัยในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง ซึ่งศาลพิจารณาเพียงว่าคดีมีมูลพอให้รับไว้พิจารณาหรือไม่ ยังไม่ใช่คำพิพากษาลงโทษ ผลสุดท้ายของคดีขึ้นกับพยานหลักฐานในชั้นพิจารณา รวมทั้งข้อต่อสู้ของจำเลยตามมาตรา 329 และ 330 ที่อธิบายในหัวข้อข้อต่อสู้ด้านล่าง

ไลน์กลุ่มเป็นการโฆษณาตามมาตรา 328 หรือไม่

ไลน์กลุ่มโดยทั่วไปยังไม่เป็นการโฆษณาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 328 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5276/2562 วางหลักว่า ผู้กระทำ ต้องเผยแพร่ข้อความไปยังสาธารณชน หรือ ประชาชนทั่วไป ส่วนการส่งข้อความในกลุ่มไลน์เป็นเพียงการแจ้งข่าวไปยังเฉพาะกลุ่มบุคคล จึงไม่มีมูลตามมาตรา 328 ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกินสองปีและปรับไม่เกินสองแสนบาท

มาตรา 328 บัญญัติว่า “ถ้าความผิดฐาน หมิ่นประมาทได้กระทำโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ แผ่นเสียง หรือสิ่งบันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกอักษร กระทำโดยการกระจายเสียง หรือการกระจายภาพ หรือโดยกระทำการป่าวประกาศด้วยวิธีอื่น ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท” ข้อความในไลน์เป็น “ตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏ” อย่างไม่ต้องสงสัย ประเด็นจึงไม่อยู่ที่สื่อ แต่อยู่ที่คำว่า “โดยการโฆษณา” ซึ่งประมวลกฎหมายอาญาไม่ได้นิยามไว้ ความหมายจึงมาจากแนวคำพิพากษา

ในคดีเดียวกัน ศาลฎีกาวางหลักว่า “ความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาตาม ป.อ. มาตรา 328 นั้น ผู้กระทำได้เผยแพร่ข้อความอันเป็นการหมิ่นประมาทออกไปยังสาธารณชนหรือประชาชนทั่วไป” และวินิจฉัยว่า “การที่จำเลยส่งข้อความลงในแอปพลิเคชันไลน์ กลุ่มโพสท์นิวส์ออนไลน์ มีลักษณะเป็นเพียงเจตนาการแจ้งหรือไขข่าวไปยังเฉพาะกลุ่มบุคคลซึ่งอยู่ในกลุ่มไลน์ดังกล่าวเท่านั้น ยังไม่ถึงกับเป็นการกระจายข่าวไปสู่สาธารณชนหรือประชาชนทั่วไป” ผลคือคดีไม่มีมูลตามมาตรา 328 แต่มีมูลตามมาตรา 326 ความต่างนี้ไม่ใช่รายละเอียดทางเทคนิค เพราะมาตรา 326 มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท ส่วนมาตรา 328 มีโทษจำคุกไม่เกินสองปีและปรับไม่เกินสองแสนบาท เพดานค่าปรับต่างกันสิบเท่า

เพื่อเทียบให้เห็นเส้นแบ่ง คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2624/2567 วินิจฉัยกรณีจำเลยโพสต์ข้อความในเฟซบุ๊กของตนแก่ครั้ง ซึ่งจำเลยตั้งค่าให้บุคคลใดก็ตามเข้าถึงได้ ศาลฎีกาเห็นว่า “การที่จำเลยโพสต์ข้อความใส่ความโจทก์ในเฟซบุ๊กของจำเลยที่เปิดเป็นสาธารณะที่บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ เป็นการกระจายข้อความไปสู่สาธารณะหรือประชาชนทั่วไป ซึ่งเป็นบุคคลที่สาม” และลงโทษเป็นความผิดหลายกรรมต่างกันรวมแก่กระทง จำคุกรวม 36 เดือนโดยไม่รอกการลงโทษ³ เส้นแบ่งระหว่างสองคดีจึงอยู่ที่ว่าข้อความเปิดให้ประชาชนทั่วไปเข้าถึงได้ หรือจำกัดอยู่เฉพาะผู้ที่อยู่ในกลุ่ม

หลักเรื่องการแจ้งข่าวเฉพาะกลุ่มไม่ได้เริ่มที่คดีไลน์ ศาลฎีกาใช้ถ้อยคำทำนองเดียวกันมาก่อนกับสื่อกระดาศ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7788/2552 วินิจฉัยว่าการที่ผู้จัดสรรที่ดินส่งหนังสือทางไปรษณีย์ถึงผู้ซื้อที่ดินรายอื่นหลายรายในโครงการ กล่าวหาว่าโจทก์รูล้ำขายหา “มีลักษณะเป็นเพียงการแจ้งหรือไขข่าวไปยังเฉพาะกลุ่มบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินในโครงการเช่นเดียวกับโจทก์ ยังไม่ถึงกับเป็นการกระจายข่าวไปสู่สาธารณชน หรือ ประชาชน ทั่วไป”⁴ และ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2414/2530 เห็น ว่าการ แจ้ง ข่าว ไป ยัง สมาชิกของสมาคมเท่านั้นไม่ถึงกับกระจายข่าวไปสู่สาธารณชนทั่วไป ศาลจึงลงโทษสถานเบา⁵ ไลน์กลุ่มที่สมาชิกเป็นผู้ได้รับเชิญจึงมีสถานะใกล้เคียงกับหนังสือเวียนถึงสมาชิกกลุ่มหนึ่ง มากกว่าใกล้เคียงกับหนังสือพิมพ์หรือโพสต์สาธารณะ

ผลในทางวิธีพิจารณาคือ ถ้าผู้เสียหายประสงค์จะ ฟ้องตามมาตรา 328 ต้องบรรยายฟ้องให้เห็นว่าการกระทำ เป็นการโฆษณาอย่างไร คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6794/2561 เป็นคดี ที่โจทก์ บรรยาย ว่า “จำเลยดูหมิ่นซึ่งหน้าด้วยการพิมพ์ข้อความ” ลงในโปรแกรมไลน์ และว่าเป็น “การใส่ความโจทก์ต่อสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งเป็น บุคคลที่สาม ที่ เห็น ข้อความ” ศาลฎีกา วินิจฉัย ว่า “ฟ้อง โจทก์ มิได้ บรรยาย ว่า จำเลย หมิ่นประมาทโจทก์อันเป็นการกระทำโดยการโฆษณา ซึ่งเป็นองค์ประกอบความผิดตาม ป.อ. มาตรา 328 จึงเป็นฟ้องที่ไม่ครบองค์ประกอบความผิด”⁶ การตั้งฐานความผิดให้ตรงกับลักษณะของกลุ่มตั้งแต่ร่างคำฟ้องหรือคำร้องทุกข์จึงสำคัญ การฟ้องสูงเกินข้อเท็จจริงไม่ได้ทำให้คดีหนักขึ้น แต่อาจทำให้ข้อหาบางส่วนตกไป

ขนาด ความเปิด และลักษณะของกลุ่ม

คำพิพากษา ศาลฎีกาที่ 5276/2562 ไม่ได้กำหนดจำนวนสมาชิกที่ทำให้ไลน์ กลุ่ม กลายเป็นการโฆษณาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 328 การประเมินจึงต้องดูว่าใครเข้ากลุ่มได้ สมาชิกเกี่ยวพันกันเฉพาะเรื่องหรือเป็นคนทั่วไป และผู้ส่งตั้งใจให้ข้อความแพร่ออกนอกกลุ่มหรือไม่ ยังไม่พบฎีกาที่วินิจฉัยกลุ่มเปิดขนาดใหญ่โดยตรง

ข้อความของคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5276/2562 ใช้คำว่า “เฉพาะกลุ่มบุคคลซึ่งอยู่ในกลุ่มไลน์ดังกล่าว” โดยไม่ได้ระบุจำนวนสมาชิก ข้อเท็จจริงที่ปรากฏคือจำเลยเป็นผู้ตั้งกลุ่มและเชิญสมาชิกเข้าเอง ส่วนคำพิพากษาที่ใช้หลักเดียวกันกับสื่อกระดาษ ทั้งฎีกาที่ 7788/2552 และ 2414/2530 มีจุดร่วมคือผู้รับข้อความ เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเกี่ยวพันกันเฉพาะเรื่อง ได้แก่ ผู้ซื้อที่ดินในโครงการเดียวกัน และสมาชิกสมาคมเดียวกัน การอ่านคำพิพากษาให้ตรงตัวจึงควรสรุปว่าศาลพิจารณาจากลักษณะของผู้รับ ไม่ใช่จากเทคโนโลยีที่ใช้ส่ง

จากแนวนี้ ไลน์ กลุ่ม ที่มีลักษณะต่างกัน น่าจะได้ผลต่างกัน ไลน์ กลุ่ม ครอบครัว กลุ่มเพื่อน ร่วมรุ่น กลุ่มผู้ปกครองในท้องถิ่น หรือกลุ่มลูกบ้านหมู่บ้านจัดสรร มีลักษณะเป็นกลุ่มบุคคลเฉพาะที่ใกล้เคียงกับข้อเท็จจริงในฎีกาที่ 7788/2552 ส่วนกลุ่มที่ใครก็เข้าร่วมได้ผ่านลิงก์ที่เผยแพร่ทั่วไป กลุ่มโอเพนแชต (OpenChat ห้องสนทนาที่ใช้ไลน์ค้นหาและเข้าร่วมได้เองโดยไม่ต้องรู้จักกัน) ที่มีผู้เข้าร่วมจำนวนมาก หรือกลุ่มที่ผู้ตั้งประกาศชวนบุคคลทั่วไปเข้ามาอ่านข่าว มีลักษณะใกล้เคียงกับการเปิดให้ประชาชนทั่วไปเข้าถึงตามฎีกาที่ 2624/2567 มากขึ้น ข้อนี้เป็นกรณีวิเคราะห์จากหลักที่ศาลวางไว้ ไม่ใช่คำวินิจฉัยของศาลในกรณีกลุ่มเปิดโดยตรง

ปัจจัยที่ควรรวบรวมเป็นพยานหลักฐาน เมื่อจะประเมินว่ากลุ่มหนึ่งเข้ามาตรา 326 หรือ 328 ได้แก่ จำนวนสมาชิกขณะส่งข้อความ วิธีเข้ากลุ่ม (ผู้ดูแลเชิญ อนุมัติคำขอ หรือเข้าเองผ่านลิงก์สาธารณะ) ความสัมพันธ์ของสมาชิกกับผู้ถูกกล่าวถึง วัตถุประสงค์ของกลุ่ม และพฤติการณ์ของผู้ส่ง เช่น ข้อความชวนให้สมาชิกแชร์ต่อ หรือผู้ส่งนำข้อความเดียวกันไปโพสต์ในที่สาธารณะด้วย ในคดีฎีกาที่ 5276/2562 เอง ข้อความหนึ่งของจำเลยชวนให้ผู้อ่านติดตามอ่านเรื่องเต็มในหนังสือพิมพ์ชื่อเดียวกับกลุ่ม ซึ่งแสดงว่าผู้ส่งบางรายใช้กลุ่มไลน์คู่กับสื่อสาธารณะ การแยกพยานหลักฐานของแต่ละช่องทางให้ชัดเจนช่วยให้ตั้งฐานความผิดได้ถูกต้อง

เขตส่วนตัวกับผู้ถูกกล่าวถึงโดยตรง

ข้อความใส่ร้ายที่ส่งถึงผู้ถูกกล่าวถึงโดยตรงในเขตส่วนตัว ไม่เป็นหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 เพราะไม่มีการใส่ความต่อบุคคลที่สาม คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 110/2516 วินิจฉัยว่าจดหมาย ลงทะเบียนถึงตัวโจทก์ไม่มีความผิดตามมาตรา 326 และ 328 แม้สำเนาของโจทก์ได้อ่าน เพราะอยู่นอก เจตนาของผู้ส่ง

คำถามที่พบบ่อยที่สุดหลังจากถูกส่งข้อความรุนแรงมาทางไลน์ส่วนตัว คือ แจ้งความหมิ่นประมาทได้หรือไม่ หลักที่ตอบคำถามนี้อยู่ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 110/2516 ซึ่งวินิจฉัยว่า “จำเลยมีจดหมายซึ่งมีข้อความ หมิ่นประมาทส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนถึงโจทก์โดยตรงไปยังสำนักงานโจทก์ แสดงเจตนาของจำเลยว่าจะให้โจทก์เท่านั้นทราบข้อความในจดหมาย มิใช่เจตนาเป็นการใส่ความโจทก์ต่อบุคคลที่สาม” และ “แม้ สำเนาของโจทก์ทราบข้อความจากจดหมายที่จำเลยส่งไปถึงตัวโจทก์นั้น ก็เป็นเรื่องนอกเหนือเจตนาของ จำเลย”⁷ เหตุผลของศาลอยู่ที่เจตนาของผู้ส่ง ไม่ใช่เพียงข้อเท็จจริงว่าใครได้อ่านในภายหลัง

เมื่อนำหลักนี้มาใช้กับเขตส่วนตัว ข้อความที่ส่งถึงผู้ถูกกล่าวถึงเพียงคนเดียวมีโครงสร้างเดียวกับจดหมาย ลงทะเบียนในคดีนั้น ผู้รับนำภาพหน้าจอไปให้ผู้อื่นดูภายหลัง ก็ไม่ทำให้ผู้ส่งกลายเป็นผู้ใส่ความต่อบุคคลที่ สาม เพราะผู้ที่ทำให้บุคคลที่สามรู้คือผู้รับเอง ข้อสรุปนี้เปลี่ยนไปทันทีเมื่อข้อเท็จจริงเปลี่ยน ถ้าผู้ส่งพิมพ์ ข้อความใส่ร้ายผู้เสียหายในเขตส่วนตัวกับบุคคลอื่น เช่น ส่งถึงนายจ้าง คู่สมรส หรือเพื่อนของผู้เสียหาย กรณีนั้นเป็นการใส่ความต่อบุคคลที่สามตามมาตรา 326 โดยตรง เพราะผู้รับไม่ใช่ผู้ถูกกล่าวถึง และมาตรา 326 ไม่ต้องการผู้อ่านมากกว่าหนึ่งคน

ตารางต่อไปนี้สรุปฐานความผิดที่น่าจะเกี่ยวข้องตามช่องทางที่ข้อความไปถึง โดยสมมติว่าข้อความยืนยัน ข้อเท็จจริงในทางเสียหายและระบุตัวผู้ถูกกล่าวถึงได้

ช่องทางที่ข้อความไปถึง	ฐานที่น่าจะเกี่ยวข้อง	หลักที่ใช้
แชตส่วนตัวถึงผู้ถูกกล่าวถึงคนเดียว	ไม่เข้ามาตรา 326 หรือ 328	ไม่มีบุคคลที่สาม (ฎีกาที่ 110/2516)
แชตส่วนตัวถึงบุคคลอื่น เช่น นายจ้างของผู้ถูกกล่าวถึง	มาตรา 326	บุคคลที่สามคนเดียวก็พอตามตัวบท
ไลน์กลุ่มที่สมาชิกได้รับเชิญหรือเกี่ยวพันกันเฉพาะเรื่อง	มาตรา 326	แจ้งข่าวเฉพาะกลุ่มบุคคล (ฎีกาที่ 5276/2562 และ 7788/2552)
กลุ่มที่ใครก็ได้หรือส่งต่อไปที่สาธารณะ	อาจเป็นมาตรา 328	เปิดให้ประชาชนทั่วไปเข้าถึง (ฎีกาที่ 2624/2567)

คำค่าในไลน์กับความผิดฐานดูหมิ่นตามมาตรา 393

คำค่าในไลน์ที่ไม่ได้ยืนยันข้อเท็จจริงเป็นเรื่องดูหมิ่นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 ไม่ใช่หมิ่นประมาท มาตรา 393 ต้องเป็นการดูหมิ่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา โทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และศาลฎีกาเคยวินิจฉัยว่าการค่าทางโทรศัพท์ขณะอยู่ห่างกันไม่ใช่ซึ่งหน้า

กฎหมายอาญาไทยแยกการทำร้ายชื่อเสียงด้วยถ้อยคำไว้สองแบบ หมิ่นประมาทตามมาตรา 326 คือการใส่ความ ซึ่งต้องมีข้อเท็จจริงที่ผู้ฟังเข้าใจว่าเป็นเรื่องจริง เช่น ว่าผู้อื่นโกงเงิน ส่วนการดูหมิ่นตามมาตรา 393 คือถ้อยคำที่ถูกเหยียดหยาม คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 13173/2558 อธิบายว่า “การดูหมิ่นผู้อื่น หมายถึง การถูกเหยียดหยาม สบประมาทหรือทำให้อับอาย” มาตรา 393 ฉบับปัจจุบันบัญญัติว่า “ผู้ใดดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” อัตราโทษนี้แก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2558⁸ คำพิพากษาเก่าที่อ้างค่าปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทจึงใช้อัตราก่อนการแก้ไข

ปัญหาของคำดำเนินในไลน์อยู่ที่คำว่า “ซึ่งหน้า” คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3711/2557 เป็นคดีที่จำเลยโทรศัพท์ไปด่าผู้เสียหายขณะที่ทั้งสองอยู่คนละอำเภอ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “ถ้าเป็นการกล่าวด้วยวาจา ผู้กระทำความผิดกล่าวซึ่งหน้าผู้เสียหาย เพราะบทบัญญัติมาตรานี้มีเจตนารมณ์ป้องกันเหตุร้ายที่อาจเข้าถึงตัวกันทันทีที่มีการกล่าว”⁹ ส่วนคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 110/2516 ซึ่งอ้างข้างต้น วินิจฉัยว่าจดหมายที่มีถ้อยคำดูหมิ่นซึ่งส่งไปถึงโจทก์ต่างวันเวลากับวันที่ส่ง ไม่มีลักษณะเป็นการดูหมิ่นซึ่งหน้า และไม่ใช้การดูหมิ่นด้วยการโฆษณา

เมื่อรวมสองคำพิพากษากับหลักในฎีกาที่ 5276/2562 จะเห็นช่องว่างที่ผู้เสียหายควรรู้ล่วงหน้า คำด่าลอยๆ ที่ส่งทางแชตส่วนตัวขณะอยู่ห่างกัน หรือส่งเข้าไลน์กลุ่มปิด อาจไม่เข้ามาตรา 393 เลย เพราะไม่ใช่ซึ่งหน้า และกลุ่มปิดยังไม่ถึงการโฆษณา ขณะเดียวกันก็ไม่เข้ามาตรา 326 เพราะไม่มีการยืนยันข้อเท็จจริง จนถึงวันที่ 4 ตุลาคม 2569 ยังไม่พบคำพิพากษาศาลฎีกาที่วินิจฉัยข้อความไลน์ส่วนตัวหรือการวิดีโอคอลในประเด็นซึ่งหน้าโดยตรง การวิเคราะห์ข้างต้นจึงเป็นการเทียบเคียงจากคดีโทรศัพท์และจดหมาย คำดำที่แฝงข้อเท็จจริง เช่น “คนโกงเงินบริษัท” เป็นคนละเรื่องกัน เพราะมีการใส่ความด้วยข้อเท็จจริงแล้ว ส่วนคำโต้เถียงด้วยความโกรธต่อหน้ากัน คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1199/2557 เห็นว่าคำว่า “มึงโกงกู” ที่พูดโต้ตอบในขณะทะเลาะเรื่องการชำระหนี้ ยังถือไม่ได้ว่ามีเจตนาใส่ความ

การแคปหน้าจอและส่งต่อไปกลุ่มอื่น

ผู้ที่แคปหน้าจอข้อความใส่ร้ายแล้วส่งต่อไปกลุ่มอื่นหรือโพสต์ที่สาธารณะ อาจเป็นผู้ใส่ความต่อบุคคลที่สามเอง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 และอาจเข้ามาตรา 328 เมื่อข้อความไปถึงประชาชนทั่วไป คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4998/2558 ถือว่าการนำหนังสือพิมพ์ที่มีข้อความหมิ่นประมาทไปแจกโดยรู้เนื้อหาเป็นการโฆษณาแล้ว

ข้อความในไลน์กลุ่มไม่ได้อยู่ในกลุ่มตลอดไป สมาชิกคนใดคนหนึ่งแคปหน้าจอ ส่งต่อไปอีกกลุ่ม หรือนำไปโพสต์ในเฟซบุ๊กได้ภายในไม่กี่วินาที กฎหมายมองการกระทำแต่ละครั้งแยกกัน ผู้ส่งต่อที่รู้ว่าข้อความมีเนื้อหาใส่ร้ายผู้อื่นไม่ได้เป็นเพียงคนกลาง แต่ทำให้ข้อความไปถึงบุคคลที่สามชุดใหม่ด้วยการกระทำของตน คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4998/2558 วางหลักกับสื่อกระดาษว่า “การนำหนังสือพิมพ์ไปแจกโดยทราบว่ามีเนื้อหาข้อความหมิ่นประมาทโจทก์ถือได้ว่าเป็นการกระจายข่าวไปสู่สาธารณชนหรือประชาชนทั่วไปแล้ว จึงเป็นการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา”¹⁰ หลักนี้ใช้เทียบกับผู้ที่นำภาพหน้าจอจากกลุ่มปิดไปเผยแพร่ต่อสาธารณะได้

ผลในทางคดีมีสองด้าน ด้านผู้เสียหาย การส่งต่อที่ทำให้ข้อความออกสู่สาธารณะเปิดทางให้ดำเนินคดีกับผู้ส่งต่อในฐานะที่หนักกว่าผู้ส่งต้นทางได้ ผู้เสียหายควรเก็บหลักฐานแยกเป็นชุดตามช่องทาง เพื่อให้เห็นว่าใครทำให้ข้อความไปถึงใคร ด้านผู้ที่อยู่ในกลุ่ม การส่งต่อข้อความใส่ร้ายเพียงเพื่อ “ให้คนอื่นรู้” อาจทำให้ตนเองเป็นผู้ต้องหา โดยเฉพาะเมื่อเติมความเห็นสนับสนุนข้อกล่าวหา ทางที่ปลอดภัยกว่าสำหรับสมาชิกกลุ่มที่เห็นข้อความใส่ร้ายผู้อื่น คือเก็บภาพหน้าจอไว้เป็นพยาน และส่งให้ผู้ถูกกล่าวถึงโดยตรงเมื่อผู้นั้นต้องการใช้ดำเนินคดี ไม่ใช่ส่งต่อเป็นวงกว้าง

พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์กับข้อความในไลน์

พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ มาตรา 14 (1) ที่แก้ไขเมื่อ พ.ศ. 2560 ใช้กับการนำเข้าข้อมูลเท็จโดยทุจริตหรือหลอกลวงที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน และยกเว้นการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทไว้ในตัวบท ข้อความใส่ร้ายในไลน์จึงดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายอาญาเป็นหลัก ส่วนภาพตัดต่อหรือดัดแปลงยังเข้ามาตรา 16 ได้

มาตรา 14 (1) ฉบับปัจจุบันบัญญัติความผิดของผู้ที่ “**โดยทุจริต หรือโดยหลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา**”¹¹ วลีท้ายที่เน้นไว้ตัดข้อความใส่ร้ายบุคคลออกจากขอบเขตของมาตรา 14 (1) โดยตรง ข้อความในไลน์ที่ทำให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียงจึงเป็นเรื่องของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 และ 328

ศาลฎีกาใช้หลักนี้กับข้อความในไลน์แล้ว คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6794/2561 วินิจฉัยว่ามาตรา 14 (1) ที่แก้ไขใหม่ “**ไม่ใช้กับกรณีนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์เพื่อเป็นการใส่ความผู้อื่นโดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง**” ซึ่งประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทไว้แล้ว การกระทำของจำเลยจึงไม่มีมูลตามมาตรา 14 (1) อีกต่อไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 วรรคสอง¹² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2778/2561 วางหลักเดียวกันกับข้อความที่เป็นหมิ่นประมาทตามมาตรา 328¹³

ข้อยกเว้นนี้ไม่ครอบคลุมทุกกรณี ถ้าผู้ส่งภาพของผู้อื่นไปติดต่อหรือตัดแปลงแล้วส่งเข้ากลุ่ม มาตรา 16 ของพระราชบัญญัติเดียวกันลงโทษการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งภาพของผู้อื่นที่เกิดจากการสร้างขึ้น ตัดต่อ เติม หรือดัดแปลง โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย¹⁴ ภาพติดต่อในไลน์กลุ่มจึงอาจเป็นความผิดสองฐานพร้อมกัน รายละเอียดอยู่ในบทความ ตัดต่อภาพผู้อื่นแล้วโพสต์ต่อออนไลน์ ความผิดตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ มาตรา 16

ข้อต่อสู้ของผู้ส่งข้อความในกลุ่ม

ผู้ส่งข้อความในไลน์กลุ่มมีข้อต่อสู้หลักตามประมวลกฎหมายอาญา คือ มาตรา 329 การแสดงความคิดเห็น หรือข้อความโดยสุจริต เพื่อป้องกันส่วนได้เสียของตน หรือ ดิชม ด้วย ความเป็นธรรม และมาตรา 330 การพิสูจน์ความจริง ซึ่งห้ามพิสูจน์เรื่องส่วนตัวที่ไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน ฎีกาที่ 7256/2567 ชี้ว่าการประจานหนีแทนการฟ้องไม่สุจริต

มาตรา 329 บัญญัติว่า “ผู้ใดแสดงความคิดเห็นหรือข้อความใดโดยสุจริต (1) เพื่อความชอบธรรม ป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม” ไปจนถึง (3) “ดิชมด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ” ผู้นั้นไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท¹⁵ ไลน์กลุ่มหลายประเภทมีหน้าที่ตามธรรมชาติที่เข้าข้อยกเว้นนี้ได้ เช่น ลูกบ้านแจ้งเตือนกันเรื่องผู้รับเหมาที่ทำงาน หรือผู้ปกครองแจ้งปัญหาความปลอดภัยของเด็กต่อกลุ่มที่เกี่ยวข้องจริง เงื่อนไขคือข้อความต้องสุจริต ได้สัดส่วน และส่งถึงผู้ที่มีส่วนได้เสียในเรื่องนั้น

ศาลฎีกาไม่ยอมรับการใช้สื่อออนไลน์ประจานแทนการใช้สิทธิทางศาล คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7256/2567 วินิจฉัยกรณีจำเลยโพสต์ข้อความพร้อมภาพของโจทก์ในเฟซบุ๊ก ทำให้ผู้ที่รู้จักโจทก์เข้าใจว่าโจทก์เป็นคนโกงและไม่ชำระหนี้ว่า จำเลยควรใช้สิทธิดำเนินคดีบังคับให้ชำระหนี้ตามกฎหมาย มิใช่ใช้วิธีลงข้อความหมิ่นประมาท การกระทำจึงไม่ได้รับยกเว้นตามมาตรา 329 (1) และ (3)¹⁶ หลักนี้ใช้กับไลน์กลุ่มที่ตั้งขึ้นเพื่อทวงหนี้หรือประจานบุคคลได้โดยตรง แม้กลุ่มนั้นจะไม่ถึงการโฆษณาก็ตาม

ข้อต่อสู้เรื่องความจริงอยู่ในมาตรา 330 ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีหมิ่นประมาท ถ้าผู้ถูกหาว่ากระทำความผิด พิสูจน์ได้ว่าข้อที่หาว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นความจริง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ” แต่ห้ามพิสูจน์ถ้าเป็นการใส่ความใน เรื่องส่วนตัว และการพิสูจน์ จะ ไม่ เป็นประโยชน์แก่ประชาชน¹⁷ เรื่องที่มัก สง กัน ใน ไลน์ กลุ่ม ครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อน เช่น ชีวิตคู่ หนี้ส่วนตัว หรือเรื่องสุขภาพ มักเป็นเรื่องส่วนตัว ซึ่งถ้าการพิสูจน์ไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน ผู้ส่งจะพิสูจน์ความจริงไม่ได้ตามวรรคสองนี้ ความเชื่อว่า “พูดเรื่องจริงไม่ผิด” จึงใช้ไม่ได้ในกรณีส่วนใหญ่ รายละเอียดอยู่ในบทความ โพสต์เรื่องจริง ผิดหมิ่นประมาทไหม

พยานหลักฐานจากไลน์กลุ่ม

พยานหลักฐานจากไลน์กลุ่มรับฟังได้ตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ มาตรา 11 แต่ศาลซึ่งนำหนักจากวิธีสร้าง เก็บรักษา และความครบถ้วน ภาพหน้าจอควรเห็นชื่อกลุ่ม จำนวนสมาชิก ชื่อผู้ส่ง วัน เวลา และข้อความต่อเนื่อง ส่วนสมาชิกในกลุ่มเป็นพยานบุคคลที่ยืนยันได้ว่ามีบุคคลที่สามอ่านข้อความแล้ว

มาตรา 11 วรรคหนึ่งแห่ง พ.ร.บ.ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ปฏิเสธการรับฟังข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์เป็น พยานหลักฐานใน กระบวนการพิจารณาตามกฎหมาย ทั้ง ใน คดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีอื่นใด เพียงเพราะเหตุว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” วรรคสองให้พิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของวิธีสร้าง เก็บรักษา ความครบถ้วน และวิธีระบุตัวผู้ส่ง และวรรคสามให้ใช้หลักเดียวกันกับสิ่งพิมพ์ออก¹⁸ ใน คดีฎีกาที่ 5276/2562 ข้อความที่ศาลยกขึ้นวินิจฉัยมาจากภาพถ่ายข้อความในกลุ่ม ซึ่งศาลฎีกาอ้างว่า “ข้อความตามภาพถ่ายดังกล่าว” การเก็บหลักฐานที่ดีจึงเริ่มจากภาพที่ศาลอ่านเข้าใจได้ด้วยตัวเอง

หลักฐานที่ควรมีในคดีไลน์กลุ่มต่างจากคดีโพสต์สาธารณะอยู่หลายจุด

1. หน้าข้อมูลกลุ่ม ที่แสดงชื่อกลุ่มและจำนวนสมาชิก เพื่อพิสูจน์ว่ามีบุคคลที่สามและใช้ประเมินว่ากลุ่มเข้ามาตรา 326 หรือ 328
2. ภาพหน้าจอข้อความต่อเนื่อง ที่เห็นชื่อผู้ส่ง วันที่ เวลา และข้อความก่อนหลัง เพื่อให้ศาลเห็นบริบทและป้องกันข้อโต้แย้งว่าตัดตอน
3. หน้าโปรไฟล์ของผู้ส่ง และข้อเท็จจริงที่เชื่อมโยงบัญชีไลน์กับตัวบุคคล เช่น เบอร์โทรศัพท์หรือข้อความที่ผู้ส่งใช้ชื่อจริง
4. รายชื่อสมาชิกที่พร้อมเป็นพยาน เพราะสมาชิกที่อ่านข้อความแล้วเข้าใจว่าหมายถึงผู้เสียหาย คือพยานที่ตรงที่สุดของทั้งองค์ประกอบ “ต่อบุคคลที่สาม” และ “ผู้อ่านเข้าใจทันทีว่าหมายถึงใคร”
5. การสำรองประวัติแชต ไว้ในอุปกรณ์ที่ไม่ลบข้อมูล เพราะผู้ส่งยกเลิกข้อความหรือผู้ดูแลลบสมาชิกออกจากกลุ่มได้

ผู้เสียหายที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มมักได้หลักฐานจากสมาชิกที่ส่งภาพหน้าจอมาให้ ภาพเหล่านี้ใช้ได้ แต่ควรขอให้สมาชิกผู้นั้นเก็บไฟล์ต้นฉบับในเครื่องของตนไว้ และพร้อมยืนยันในชั้นสอบสวนหรือชั้นศาล รายละเอียดวิธีเก็บ หลักฐานดิจิทัล อยู่ใน บทความ เก็บหลักฐาน หมิ่นประมาท ออนไลน์ และ ลำดับ งาน ใน วัน แรก อยู่ใน บทความ โดนหมิ่นประมาทออนไลน์ ทำอย่างไร

อายุความ การร้องทุกข์ และการยอมความ

ความผิดฐานหมิ่นประมาทในไลน์กลุ่มเป็นความผิดอันยอมความได้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 333 ผู้เสียหายต้องร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด ตามมาตรา 96 มิฉะนั้น ขาด อายุความ และ ถอน คำร้องทุกข์ หรือ ยอมความ ได้ ตาม ประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 126 ซึ่งทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไป

มาตรา 96 บัญญัติว่า “ในกรณีความผิดอันยอมความได้ ถ้าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ”¹⁹ ในคดีไลน์กลุ่ม วันที่รู้เรื่องมักเป็นวันที่สมาชิกส่งภาพหน้าจอมาให้ผู้เสียหาย ไม่ใช่วันที่ผู้ส่งพิมพ์ข้อความ ผู้เสียหายควรเก็บหลักฐานวันที่ได้รับภาพหน้าจอไว้ด้วย เพราะเป็นจุดเริ่มต้นนับกำหนดสามเดือน

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 126 วรรคหนึ่งบัญญัติว่า “ผู้ร้องทุกข์จะแก้คำร้องทุกข์ ระยะเวลาใด หรือจะ ถอน คำร้องทุกข์เสียเมื่อใดก็ได้”²⁰ คดีหมิ่นประมาทในไลน์กลุ่มจำนวนมากจบด้วยการเจรจา เช่น ผู้ส่งยอมพิมพ์ข้อความขอโทษในกลุ่มเดียวกัน ลบข้อความ หรือชดเชยค่าเสียหาย การเจรจาที่ได้ผลควรทำเป็นหนังสือและระบุเงื่อนไขให้ชัด เช่น ถ้อยคำขอโทษและกลุ่มที่ต้องประกาศ รายละเอียดเรื่องการแจ้งความอยู่ในบทความ ถูกหมิ่นประมาทออนไลน์ แจ้งความได้ไหม

กฎหมายเปรียบเทียบ ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส เยอรมนี และอังกฤษ

กฎหมายเปรียบเทียบสี่ระบบตอบเรื่องกลุ่มปิดต่างกัน ญี่ปุ่นถือว่าการบอกคนไม่กี่คนเป็นการกระทำโดยเปิดเผยตามประมวลกฎหมายอาญาญี่ปุ่น มาตรา 230 ได้กล่าวว่าจะแพร่ต่อ ฝรั่งเศสถือกลุ่มจำกัดว่าไม่ใช่สาธารณะแต่ยังเป็นความผิดที่เบากว่า เยอรมนีเพิ่มโทษเมื่อเปิดเผย และอังกฤษวัดความเสียหายร้ายแรงจากผลจริง

ญี่ปุ่น ประมวลกฎหมายอาญาญี่ปุ่น มาตรา 230 วรรคหนึ่ง ลงโทษผู้ที่ “公然と事実を摘示し、人の名誉を毀損した者” (ผู้กล่าวข้อเท็จจริงโดยเปิดเผยจนทำให้ผู้อื่นเสื่อมเสียเกียรติ) ด้วยจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนเยน คำว่า “โดยเปิดเผย” (公然) จึงเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน ไม่ใช่เหตุเพิ่มโทษเหมือนมาตรา 328 ของไทย ศาลสูงสุดญี่ปุ่นวางหลักในคำพิพากษาวันที่ 7 พฤษภาคม 1959 (คดีหมายเลข 昭和33(あ)2698) ว่าจำเลยที่บอกพี่น้อง ภรรยา บุตรสาว และเพื่อนบ้านของผู้เสียหายเพียงไม่กี่คนว่าเห็นผู้เสียหายวางเพลิง จนข่าวลือแพร่ไปทั้งหมู่บ้าน เป็นการกล่าวข้อเท็จจริง “不定多数の人の視聴に達せ

しめ得る状態において” (ในสภาพที่อาจไปถึงการรับรู้ของคนจำนวนไม่จำกัด) ความผิดจึงสำเร็จ หลักนี้เรียกว่าทฤษฎีการแพร่ต่อ (伝播性の理論) ส่วนการดูหมิ่นตามมาตรา 231 ก็ต้องกระทำโดยเปิดเผย และหลังการแก้ไขปี 2022 มีโทษจำคุกได้ถึงหนึ่งปี²¹

ฝรั่งเศส กฎหมายเสรีภาพสื่อลงวันที่ 29 กรกฎาคม 1881 มาตรา 29 นิยามการหมิ่นประมาท (diffamation) ว่าเป็นการกล่าวหาหรือยืนยันข้อเท็จจริงที่กระทบเกียรติหรือการยอมรับนับถือของบุคคล และกฎหมายฝรั่งเศสแยกความผิดที่กระทำต่อสาธารณะ ออกจากความผิดที่ไม่เป็นสาธารณะ ศาลฎีกาฝรั่งเศส แผนกคดีแพ่งที่หนึ่ง วินิจฉัยเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2013 (คดีหมายเลข 11-19.530) กรณีลูกจ้างโพสต์ถ้อยคำดูหมิ่นผู้บังคับบัญชาในกลุ่มเฟซบุ๊กส่วนตัว และบัญชีเอ็มเอสเอ็น (MSN โปรแกรมสนทนาออนไลน์) ว่า “Ne constituent pas des injures publiques celles diffusées sur un compte de réseau social accessible aux seules personnes agréées, en nombre très restreint, par l’auteur des propos injurieux, et qui forment entre elles une communauté d’intérêts” (ถ้อยคำดูหมิ่นที่เผยแพร่ในบัญชีเครือข่ายสังคมซึ่งเข้าถึงได้เฉพาะบุคคลจำนวนจำกัดมากที่ผู้เขียนอนุญาต และบุคคลเหล่านั้น มีผลประโยชน์ร่วมกัน ไม่เป็นการดูหมิ่นต่อสาธารณะ) แต่ศาลเดียวกันพิพากษากลับในประเด็นที่ศาลอุทธรณ์ไม่พิจารณาว่าถ้อยคำนั้นเป็นการดูหมิ่นที่ไม่เป็นสาธารณะตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา R. 621-2 หรือไม่²² หลักของฝรั่งเศสจึงใกล้เคียงกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5276/2562 มาก คือกลุ่มปิดไม่ใช่สาธารณะ แต่ไม่ได้แปลว่าไม่มีความผิด

เยอรมนี ประมวลกฎหมายอาญาเยอรมัน มาตรา 186 (การกล่าวร้าย üble Nachrede) ลงโทษผู้ยืนยันหรือเผยแพร่ข้อเท็จจริงที่ทำให้ผู้อื่นถูกดูแคลน ด้วยจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับ และเพิ่มเป็นจำคุกไม่เกินสองปีเมื่อกระทำ “öffentlich, in einer Versammlung oder durch Verbreiten eines Inhalts” (โดยเปิดเผยในที่ประชุม หรือโดยการเผยแพร่เนื้อหา) โครงสร้างจึงคล้ายมาตรา 326 กับ 328 ของไทย ในอีกด้านหนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ (1 BvR 1689/88 วันที่ 26 เมษายน 1994) รับรองหลัก “ขอบเขตที่ปลอดจากความผิดฐานดูหมิ่น” (beleidigungsfreie Sphäre) สำหรับถ้อยคำในวงชีวิตที่ใกล้ชิดเป็นพิเศษ เช่น ครอบครัวใกล้ชิด เมื่อถ้อยคำนั้นแสดง ความไว้วางใจเป็นพิเศษ และ “keine begründete Möglichkeit ihrer Weitergabe besteht” (ไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะถูกส่งต่อ)²³ หลักนี้แคบกว่าไลน์กลุ่มทั่วไปมาก เพราะไลน์กลุ่มส่วนใหญ่มีสมาชิกที่ไม่ใช่ครอบครัวใกล้ชิด และส่งต่อได้ในคลิกเดียว

อังกฤษ หมิ่นประมาทในอังกฤษเป็นคดีแพ่ง Defamation Act 2013 มาตรา 1(1) บัญญัติว่า “A statement is not defamatory unless its publication has caused or is likely to cause serious harm to the reputation of the claimant.” (ข้อความไม่เป็นการหมิ่นประมาท เว้นแต่การเผยแพร่ข้อความได้ก่อหรือน่าจะ ก่อความเสียหายร้ายแรงต่อชื่อเสียงของผู้ฟ้อง) ในคดี Coker v Nwakanma [2021] EWHC 1011

(QB) ข้อความทางวอตส์แอป (WhatsApp แอปส่งข้อความ) ที่กล่าวหาโจทก์ว่าข่มขืนพิสูจน์ได้ว่าส่งถึงน้องสาวของจำเลยเพียงคนเดียว แต่ศาลวินิจฉัยว่า “Assessment of harm to reputation has never been just a 'numbers game'” (การประเมินความเสียหายต่อชื่อเสียงไม่เคยเป็นเรื่องนับจำนวนผู้อ่านอย่างเดียว) ความเสียหายร้ายแรงเกิดได้จากการส่งถึงคนจำนวนน้อย ส่วนข้อความอีกฉบับที่ดูเหมือนตั้งใจส่งเข้ากลุ่มใหญ่ ศาลไม่ถือว่ามีการเผยแพร่ เพราะโจทก์พิสูจน์ไม่ได้ว่าได้ส่งจริง²⁴

ระบบกฎหมาย	กลุ่มปิดเป็นสาธารณะหรือไม่	ผลต่อความผิด
ไทย	ไม่เป็นการโฆษณา (ฎีกาที่ 5276/2562)	ยังเป็นมาตรา 326 โทษเบา กว่ามาตรา 328
ญี่ปุ่น	เป็นการกระทำโดยเปิดเผยได้ถ้าน่าจะแพร่ต่อ (คำพิพากษา 1959)	มาตรา 230 ครอบคลุมประกอบ
ฝรั่งเศส	กลุ่มจำกัดที่มีผลประโยชน์ร่วมกันไม่เป็นสาธารณะ (Cass. 1re civ. 2013)	เป็นความผิดที่ไม่เป็นสาธารณะ ซึ่งเบา กว่า
เยอรมนี	เพิ่มโทษเมื่อเปิดเผยหรือเผยแพร่ วงครอบครัวใกล้ชิดได้รับยกเว้น	มาตรา 186 อัตราพื้นฐานหรืออัตราเพิ่ม โทษ
อังกฤษ	ไม่แยกสาธารณะกับกลุ่ม ความเสียหายร้ายแรง	คดีแพ่ง ผู้รับคนเดียวก็พอถ้าข้อความ ร้ายแรง

ข้อสรุปสำหรับผู้อ่านไทยมีสามข้อ ข้อแรก แนวคำพิพากษาไทยอยู่ฝั่งเดียวกับฝรั่งเศส คือกลุ่มปิดไม่ใช่อะไรที่โฆษณา แต่ยังเป็นความผิดฐานพื้นฐาน ข้อสอง ทฤษฎีการแพร่ต่อของญี่ปุ่นเตือนว่าศาลบางระบบดูความเป็นไปได้ที่ข้อความจะหลุดออกนอกกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับพฤติการณ์ที่ศาลไทยอาจใช้ประกอบเมื่อกลุ่มมีขนาดใหญ่หรือผู้ส่งชวนให้ส่งต่อ ข้อสาม คดีอังกฤษแสดงว่าความรุนแรงของข้อกล่าวหาสำคัญไม่น้อยกว่าจำนวนผู้อ่าน ผู้เสียหายในไทยจึงไม่ควรประเมินว่าเรื่องในกลุ่มเล็กไม่สำคัญ และผู้ส่งไม่ควรถือว่ากลุ่มปิดปลอดภัย

นิติเศรษฐศาสตร์และความรู้ข้ามศาสตร์ว่าด้วยข้อความในกลุ่มปิด

ในทางนิติเศรษฐศาสตร์ การแยกโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 กับมาตรา 328 คือการปรับขนาดโทษตามความเสียหายที่คาดได้จากจำนวนผู้รับข้อความ ส่วนสังคมวิทยาเครือข่ายอธิบายว่าสมาชิกกลุ่มปิดเชื่อมโยงไปยังกลุ่มอื่นเสมอ ข้อความจึงรั่วออกได้ง่ายกว่าที่ผู้ส่งคาด เส้นแบ่งตามฎีกาที่ 5276/2562 จึงพิสูจน์ง่ายแต่ไม่วัดความเสียหายจริงทุกกรณี

งานสำรวจทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายโดยรัฐของ Polinsky และ Shavell วิเคราะห์ระบบลงโทษจากสามตัวแปร ได้แก่ โอกาสที่ผู้กระทำ จะ ถูก ลงโทษ ขนาด และ รูปแบบ ของ โทษ และ หลัก ความ รับผิดชอบ²⁵ เมื่อมองมาตรา 326 และ 328 ผ่านกรอบนี้ กฎหมายไทยใช้ “การโฆษณา” เป็นตัวแทนของความเสียหายที่มากขึ้น เพราะข้อความที่ไปถึงประชาชนทั่วไปทำลายชื่อเสียงในวงกว้างกว่า โทษจึงสูงกว่าทั้งจำคุกและค่าปรับ ข้อดีของการใช้ตัวแทนเช่นนี้คือพิสูจน์ได้ง่าย ศาลไม่ต้องนับว่ามีผู้อ่านกี่คนหรือใครเชื่อข้อความ ต้นทุนการพิสูจน์ของรัฐและคู่ความจึงต่ำ ข้อเสียคือในบางกรณีตัวแทนกับความเสียหายจริงไม่ตรงกัน ไลน์กลุ่มที่มีสมาชิกหลายร้อยคนซึ่งล้วนรู้จักผู้เสียหาย อาจทำลายชื่อเสียงมากกว่าโพสต์สาธารณะที่มีคนเห็นไม่กี่คน

คำอธิบายจากสังคมวิทยาเครือข่ายช่วยให้เห็นว่าทำไมกลุ่มปิดจึงไม่ปิดจริง Granovetter เสนอในบทความ “The Strength of Weak Ties” ว่าความสัมพันธ์แบบหลวม (weak ties ความสัมพันธ์ที่ไม่ใกล้ชิด) ทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมระหว่างกลุ่มคนที่ไม่รู้จักกัน และมีบทบาทสำคัญต่อการแพร่ของข่าวสารและอิทธิพล²⁶ สมาชิกไลน์กลุ่มแต่ละคนเป็นสมาชิกของกลุ่มอื่นอีกหลายกลุ่ม ข้อความที่ส่งในกลุ่มหนึ่งจึงอยู่ห่างจากกลุ่มอื่นเพียงการแคปหน้าจอครั้งเดียว Marwick และ boyd ศึกษาผู้ใช้สื่อสังคมและเสนอแนวคิดการยุบรวมบริบท (context collapse) กับผู้ชมที่ผู้ใช้จินตนาการไว้ (imagined audience) คือผู้ใช้เขียนโดยนึกถึงผู้อ่านกลุ่มหนึ่ง ขณะที่ข้อความไปถึงผู้อ่านหลายกลุ่มที่ปะปนกัน²⁷ งานนี้ศึกษาทวิตเตอร์ ไม่ใช่ไลน์กลุ่ม แต่กลไกเดียวกันอธิบายได้ว่าทำไมผู้ส่งข้อความในกลุ่มมักประเมินผู้อ่านต่ำกว่าความจริง

ผลในทางปฏิบัติจากทั้งสองศาสตร์สอดคล้องกัน สำหรับผู้เสียหาย ความเสียหายจากไลน์กลุ่มอาจสูงกว่าที่ฐานความผิดตามมาตรา 326 สะท้อน ช่องทางที่ชัดเจนส่วนต่างได้คือการเรียกค่าเสียหายทางแพ่ง ซึ่งศาลกำหนด ตาม พฤติการณ์ และ ความร้ายแรง แห่ง ละเมิด (ดู บทความ พ้อง หมิ่นประมาท เรียกค่าเสียหายได้เท่าไร) สำหรับ ผู้ส่ง ความเข้าใจว่า “คุยกันในกลุ่ม” ปลอดภัยไม่ตรงกับทั้ง กฎหมาย และ พฤติกรรม ของ เครือข่าย ข้อความที่ส่งไปแล้วอยู่นอกการควบคุมของผู้ส่ง และอาจถูกส่งต่อจนเข้าเงื่อนไขของมาตรา 328 ในมือของผู้อื่น

เอกสยาม ชัยศรี และทีมงานของบริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด ให้คำปรึกษาทั้งผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาในคดีข้อความทางไลน์ ตั้งแต่การประเมินว่าข้อความเข้าฐานใด การเก็บพยานหลักฐานจากกลุ่ม ไปจนถึงการเจรจาให้ลบข้อความและขอโทษ งานว่าความในศาลดำเนินการโดยทีมทนายความที่ร่วมงาน ผลของคดีขึ้นกับข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของแต่ละเรื่อง

คำถามที่พบบ่อย

คำถามที่ผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาในคดีข้อความทางไลน์ถามบ่อย ได้แก่ ค่าในไลน์กลุ่มแฉความได้หรือไม่ ไลน์กลุ่มเป็นการโฆษณาตามมาตรา 328 หรือไม่ แฉส่วนตัวต่างกันอย่างไร ค่าค่าเข้ามาตรา 393 หรือไม่ พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ใช้ได้หรือไม่ และการแคปส่งต่อผิดหรือไม่ คำตอบแต่ละข้ออ้างตัวบทและคำพิพากษาศาลฎีกาที่ตรวจกับต้นฉบับแล้ว

ค่าในไลน์กลุ่ม แฉความได้ไหม

แฉความได้ถ้าข้อความยืนยันข้อเท็จจริงในทางเสียหายและสมาชิกในกลุ่มเข้าใจได้ว่าหมายถึงใคร เพราะสมาชิกในกลุ่มเป็นบุคคลที่สามตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5276/2562 เห็นว่า ข้อความในกลุ่มไลน์ มีมูล เป็น ความผิดฐาน หมิ่นประมาท ตามมาตรา 326 ผู้เสียหายต้องร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องและรู้ตัวผู้ส่งตามมาตรา 96

ส่งข้อความในไลน์กลุ่มเป็นหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาตามมาตรา 328 ไหม

โดยทั่วไปยังไม่เป็น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5276/2562 วินิจฉัยว่าการส่งข้อความลงในกลุ่มไลน์เป็นเพียงการแจ้งหรือไขข่าวไปยังเฉพาะกลุ่มบุคคลในกลุ่ม ยังไม่ถึงกับเป็นการกระจายข่าวไปสู่สาธารณชนหรือประชาชนทั่วไป จึงไม่มีมูลความผิดตามมาตรา 328 แต่กลุ่มที่ใครก็ได้เข้าได้หรือข้อความที่ถูกส่งต่อไปที่สาธารณะอาจประเมินต่างออกไป

ถูกค่าในแชตไลน์ส่วนตัว แฉความหมิ่นประมาทได้ไหม

ถ้าข้อความส่งถึงผู้ถูกกล่าวถึงคนเดียว ไม่เข้าองค์ประกอบหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 เพราะไม่มีการใส่ความต่อบุคคลที่สาม คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 110/2516 วินิจฉัยว่าจดหมายที่ส่งถึงตัวโจทก์โดยตรงไม่มีความผิดตามมาตรา 326 และ 328 แต่ถ้าผู้ส่งพิมพ์ข้อความใส่ร้ายถึงบุคคลอื่น เช่น นายจ้างของผู้เสียหาย กรณีนั้นเป็นการใส่ความต่อบุคคลที่สามแล้ว

คำคำหยาบคายในไลน์ ผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้าไหม

คำคำที่ไม่ยืนยันข้อเท็จจริงเป็นเรื่องดูหมิ่นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 ซึ่งต้องกระทำซึ่งหน้า หรือด้วยการโฆษณา คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3711/2557 วินิจฉัยว่าการด่าทอทางโทรศัพท์ขณะอยู่ห่างกันคนละอำเภอ ไม่ใช่ ซึ่งหน้า ยังไม่พบ คำพิพากษา ศาลฎีกา ที่วินิจฉัย ข้อความ ไลน์ ใน ประเด็น นี้ โดยตรง การ ประเมินจึงต้องดูข้อเท็จจริงรายกรณี

ข้อความหมิ่นประมาทในไลน์ผิด พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ มาตรา 14 ไหม

ไม่ ผิดมาตรา 14 (1) เพราะ ตัวบท ที่ แก้ไข เมื่อ พ.ศ. 2560 ยกเว้น การ กระทำความผิด ฐาน หมิ่นประมาท ตามประมวลกฎหมายอาญาไว้ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6794/2561 วินิจฉัยว่ามาตรา 14 (1) ที่แก้ไขใหม่ไม่ ใช้กับการนำเข้าสู่ข้อมูลเพื่อใส่ความผู้อื่น แต่ภาพตัดต่อหรือดัดแปลงยังอาจผิดมาตรา 16

แคปข้อความจากไลน์กลุ่มไปโพสต์ต่อ ผิดไหม

อาจผิด ผู้ส่งต่อที่รู้ว่าข้อความใส่ร้ายผู้อื่นเป็นผู้ทำให้ข้อความไปถึงบุคคลที่สามชุดใหม่ด้วยการกระทำของตน และ ถ้า โพสต์ ที่สาธารณะ อาจ เข้ามาตรา 328 คำพิพากษา ศาลฎีกาที่ 4998/2558 วินิจฉัย ว่า การนำ หนังสือพิมพ์ที่มีข้อความหมิ่นประมาทไปแจกโดยรู้เนื้อหาเป็นการหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา

เชิงอรรถ ตัวบทกฎหมายและคำพิพากษาที่อ้างอิง

1. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 “ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะ使人อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”
มาตรา 328 “ถ้าความผิดฐานหมิ่นประมาทได้กระทำการโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ แผ่นเสียง หรือสิ่งบันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกอักษร กระทำโดยการกระจายเสียง หรือการกระจายภาพ หรือโดยกระทำการป่าวประกาศด้วยวิธีอื่น ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท” (มาตรา 326 และ 328 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2535)
มาตรา 333 วรรคหนึ่ง “ความผิดในหมวดนี้เป็นความผิดอันยอมความได้” วรรคสอง “ถ้าผู้เสียหายในความผิดฐานหมิ่นประมาทตายเสียก่อนร้องทุกข์ ให้บิดา มารดา คู่สมรสหรือบุตรของผู้เสียหายร้องทุกข์ได้ และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย”
2. คำพิพากษา ศาลฎีกาที่ 5276/2562 (ป.อ. มาตรา 326, 328 คดี ที่ ผู้เสียหาย ฟ้องเอง ชั้น ได้สวนมูลฟ้อง) ย่อ คำพิพากษา: “การใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะ使人อื่นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง อันจะเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตาม ป.อ. มาตรา 326 นั้น จะต้องได้ความว่าการใส่ความดังกล่าวได้ระบุถึงตัวบุคคลผู้ถูกใส่ความเป็นการยืนยันรู้ได้แน่นอนว่าบุคคลที่ถูกใส่ความ เป็นใคร หรือหากไม่ระบุถึงผู้ที่ถูกใส่ความโดยตรง การใส่ความนั้นก็จะต้องได้ความว่าหมายถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ เมื่อพิจารณาข้อความตามภาพถ่ายแล้ว แม้ไม่มีข้อความตอนใดระบุว่าเป็นโจทก์ แต่ข้อเท็จจริงได้ความว่าโจทก์เป็นอดีตทหารและเช่าที่ดินจาก บ. ซึ่งอยู่ติดสะพานข้ามแม่น้ำแคว เพื่อประกอบกิจการร้านอาหารชื่อ “พ.” ซึ่งมีเพียงร้านเดียวในจังหวัดกาญจนบุรีและยังมีข้อพิพาทฟ้องร้องดำเนินคดีกับ บ. ด้วย เมื่อได้อ่านข้อความตามภาพถ่ายดังกล่าวแล้วก็เข้าใจทันทีว่าบุคคลที่จำเลยกล่าวถึงนั้นหมายถึงโจทก์ และอาจทำให้โจทก์เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง คดีโจทก์จึงมีมูลเป็น

ความผิดฐานหมิ่นประมาทตาม ป.อ. มาตรา 326 ความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาตาม ป.อ. มาตรา 328 นั้น ผู้กระทำต้องเผยแพร่ข้อความอันเป็นการหมิ่นประมาทออกไปยังสาธารณชนหรือประชาชนทั่วไป การที่จำเลยส่งข้อความลงในแอปพลิเคชันไลน์ กลุ่มโพสท์นิวส์ออนไลน์ มีลักษณะเป็นเพียงเจตนาการแจ้งหรือไขข่าวไปยังเฉพาะกลุ่มบุคคลซึ่งอยู่ในกลุ่มไลน์ดังกล่าวเท่านั้น ยังไม่ถึงกับเป็นการกระจายข่าวไปสู่สาธารณชนหรือประชาชนทั่วไป คดีโจทก์จึงไม่มีมูลความผิดตาม ป.อ.

มาตรา 328” ผลคดี: “พิพากษาแก้ ให้ประทับฟ้องความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 ไว้พิจารณาต่อไป นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 7”

3. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2624/2567 (ป.อ. มาตรา 91, 328) ย่อคำพิพากษา: “จำเลยโพสท์ข้อความในเฟซบุ๊กของจำเลยรวม 9 ครั้ง ต่างวันเวลากัน แต่ครั้งของการโพสท์ข้อความมีการแสดงความคิดเห็นโต้ตอบและแสดงข้อเท็จจริงกับบุคคลอื่นที่ได้เข้ามาแสดงความคิดเห็นของแต่ละการโพสท์ข้อความเป็นส่วน ๆ แยกต่างหากจากกันของแต่ละโพสท์ข้อความของจำเลยในลักษณะที่ยืนยันข้อเท็จจริงที่แตกต่างกันออกไป จำเลยกระทำโดยเจตนาใส่ความมุ่งประสงค์ที่จะทำลายชื่อเสียงของโจทก์หลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้โจทก์ได้รับความเสียหายหลายครั้งและมีบุคคลอื่นได้อ่านข้อความที่จำเลยโพสท์หลาย ๆ คน โดยมีการโพสท์ข้อความโต้ตอบกับจำเลยในแต่ละโพสท์แยกต่างหากจากกัน แสดงให้เห็นถึงเจตนาของจำเลยที่ต้องการยืนยันข้อเท็จจริงแต่ละอย่างแต่ละครั้งแยกต่างหากจากกัน และประสงค์ต่อผลให้โจทก์เสียชื่อเสียงในแต่ละเรื่องแต่ละครั้งที่จำเลยโพสท์แตกต่างกัน การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดหลาย กรรม ต่างกัน มิใช่ เป็นการกระทำความผิดเดียว และมีเจตนาเดียว” คำวินิจฉัยในเรื่องโทษ: “การ ที่จำเลยโพสท์ข้อความใส่ความโจทก์ในเฟซบุ๊กของจำเลยที่เปิดเป็นสาธารณะที่บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ เป็นการกระจายข้อความไปสู่สาธารณะหรือประชาชนทั่วไป ซึ่งเป็นบุคคลที่สาม” ผลคดี: “พิพากษาแก้เป็นว่า การกระทำของจำเลยเป็นความผิดหลายกรรมต่างกันให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 รวม 9 กระทง จำคุกกระทงละ 6 เดือน ทางนำสืบของจำเลยเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาอยู่บ้าง มีเหตุบรรเทาโทษลดโทษให้หนึ่งในสาม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 คงจำคุกกระทงละ 4 เดือน รวม จำคุก 36 เดือน โดยไม่รอลงโทษ และ ไม่ลงโทษปรับ นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 8”
4. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7788/2552 (ป.อ. มาตรา 328) ย่อคำพิพากษา: “จำเลยจัดสรรที่ดินริมทะเลขาย โจทก์เป็นผู้ซื้อรายหนึ่ง จำเลยฟ้องโจทก์เป็นคดีแพ่งกล่าวหาว่า โจทก์รุกล้ำขายหา และแจ้งเรื่องเป็นหนังสือทางไปรษณีย์ถึงผู้ซื้อที่ดินรายอื่นอีกหลายราย ในโครงการจัดสรร การส่งหนังสือของจำเลยดังกล่าวมีลักษณะเป็นเพียงการแจ้งหรือไขข่าวไปยังเฉพาะกลุ่มบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินในโครงการเช่นเดียวกับโจทก์ ยังไม่ถึงกับเป็นการกระจายข่าวไปสู่สาธารณชนหรือประชาชนทั่วไป ไม่เป็นหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 328”
5. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2414/2530 (ป.อ. มาตรา 326, 328, 329, 332) ย่อคำพิพากษา (ส่วนท้าย): “การกระทำของจำเลยทั้งสอง เป็นการใส่ความให้โจทก์ที่ 1 เสื่อมเสียชื่อเสียงทางการประกอบกิจการค้า แต่การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นลักษณะแจ้งหรือไขข่าวไปยังสมาชิกของสมาคมเท่านั้น ไม่ถึงกับกระจายข่าวไปสู่สาธารณชนทั่วไป ทั้งไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ 2 กระทำผิดมาก่อน จึงควรลงโทษสถานเบา.”
6. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6794/2561 (ป.อ. มาตรา 2 วรรคสอง, 326, 328, 393 ป.วิ.อ. มาตรา 158 (5)) คำบรรยายฟ้องที่ศาลฎีกายกขึ้น วินิจฉัย: “โจทก์ บรรยาย ฟ้อง ว่า จำเลย ดูหมิ่นซึ่งหน้า ด้วยการ พิมพ์ ข้อความ "สรุป...ทริบ "พาไปฆ่า" ...นะคะ..." ...ลงในโปรแกรมไลน์ อันเป็นการใส่ความโจทก์ซึ่งหน้า ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ต้องอับอาย ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง ถูกเหยียดหยาม ...การกระทำของจำเลยเป็นการใส่ความโจทก์ต่อสมาชิกในกลุ่มซึ่งเป็นบุคคลที่สามที่เห็นข้อความ” ย่อคำพิพากษา: “ฟ้องโจทก์มิได้ บรรยาย ว่า จำเลย หมิ่นประมาท โจทก์ อันเป็นการกระทำ โดย การ โฆษณา ซึ่งเป็น องค์ประกอบ ความผิด ตาม ป.อ. มาตรา 328 จึงเป็นฟ้องที่ไม่ครบองค์ประกอบความผิด คำฟ้องของโจทก์ในความผิดตาม ป.อ. มาตรา 328 เป็นคำฟ้องที่ไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา 158 (5)”
7. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 110/2516 (ป.อ. มาตรา 326, 328, 393) ย่อคำพิพากษา: “จำเลยมีจดหมายซึ่งมีข้อความหมิ่นประมาทส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนถึงโจทก์โดยตรงไปยัง สำนักงาน โจทก์ แสดงเจตนา ของ จำเลย ว่า จะ ให้ โจทก์ เท่านั้น ทราบ ข้อ ความ ใน จดหมาย มิใช่เจตนาเป็นการใส่ความโจทก์ต่อบุคคลที่สาม แม้สมัยของโจทก์ทราบข้อความจากจดหมายที่จำเลยส่งไปถึงตัวโจทก์นั้น ก็เป็นเรื่องนอกเหนือเจตนาของจำเลย การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 และ 328 จำเลยมีจดหมายถึงโจทก์ แม้ข้อความในจดหมายเป็นการดูหมิ่นแต่การที่จำเลยส่งจดหมายไปกล่าวถึงโจทก์ก็ต่างวันเวลากัน จึงไม่มีลักษณะเป็นการดูหมิ่นซึ่งหน้า ตามความหมายในมาตรา 393 ทั้งมิใช่เป็นการดูหมิ่นด้วยการโฆษณา”

8. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 (แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 41 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 อัตราโทษแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2558) “ผู้ใดดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 13173/2558 (ป.อ. มาตรา 393) ย่อคำพิพากษา: “การดูหมิ่นผู้อื่น หมายถึง การดูถูกเหยียดหยาม สบประมาทหรือทำให้อับอาย การวินิจฉัยว่าการกล่าวดูหมิ่นผู้อื่นหรือไม่ จึงต้องพิจารณาว่าถ้อยคำที่กล่าวเป็นการดูถูกเหยียดหยามสบประมาทผู้ที่ถูกกล่าวหรือเป็นการทำให้ผู้ที่ถูกกล่าวหาอับอายหรือไม่ หากเป็นเช่นนั้น ก็ถือได้ว่าเป็นการดูหมิ่นแล้ว เมื่อพิเคราะห์ถึง ถ้อยคำที่จำเลย คำว่า ผู้เสียหาย ว่า “ก็ผู้หญิงชั่ว” และ มองไป ที่ผู้เสียหาย นั้น ซึ่ง ตาม พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายคำว่า “ชั่ว” ว่า เลว ทรมาน ร้าย ไม่ดี ซึ่งมีความหมายในทางเสื่อมเสีย การที่จำเลยกล่าวถ้อยคำดังกล่าวต่อผู้เสียหาย จึงเป็นการพูดด่าผู้เสียหายเป็นการดูถูกเหยียดหยามและสบประมาทผู้เสียหายว่า เป็นผู้หญิงเลว ผู้หญิงทราม ผู้หญิงร้าย ผู้หญิงไม่ดีจึงเป็นการดูหมิ่นผู้เสียหาย อันเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา 393”
9. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3711/2557 (ป.อ. มาตรา 393) ย่อคำพิพากษา: “โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษตาม ป.อ. มาตรา 393 ฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า ขณะเกิดเหตุผู้เสียหายกับจำเลยอยู่ห่างไกลกันคนละอำเภอ แต่องค์ประกอบความผิดตาม ป.อ. มาตรา 393 นั้น ถ้าเป็นการกล่าวด้วยวาจา ผู้กระทำความผิดซึ่งหน้าผู้เสียหาย เพราะบทบัญญัติมาตรานี้มีเจตนารมณ์ป้องกันเหตุร้ายที่อาจเข้าถึงตัวกันทันทีที่มีการกล่าว ดังนั้น ข้อเท็จจริงที่โจทก์นำสืบ จึงยังไม่เข้าองค์ประกอบ ความผิดฐาน ดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า” และ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1199/2557 (ป.อ. มาตรา 326) ย่อคำพิพากษา: “โจทก์และจำเลยทะเลาะโต้เถียงกันด้วยความโกรธ ต่างคนต่างว่าซึ่งกันและกัน ที่จำเลยพูดว่า “มึงโง่กู” เป็นคำโต้ตอบโจทก์เนื่องจากจำเลยไม่เชื่อว่าโจทก์ได้ชำระหนี้ให้จำเลยแล้วโดยการโอนเงินผ่านธนาคาร จะถือว่าจำเลยเจตนาใส่ความโจทก์อันจะเข้าลักษณะเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทไม่ได้”
10. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4998/2558 (ป.อ. มาตรา 328) ย่อคำพิพากษา: “การนำหนังสือพิมพ์ไปแจกโดยทราบว่ามีเนื้อหาข้อความหมิ่นประมาทโจทก์ถือได้ว่าเป็นการ กระจ่ายข่าว ไปสู่สาธารณชน หรือ ประชาชนทั่วไป แล้ว จึงเป็นการกระทำความผิดฐาน หมิ่นประมาทโดยการโฆษณา”
11. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 14 (แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 มาตรา 8) วรรคหนึ่ง “ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (1) โดยทุจริต หรือโดยหลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา (2) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะของประเทศ หรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน (3) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา (4) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ ที่มีลักษณะอันลามกและข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ (5) เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตาม (1) (2) (3) หรือ (4)” วรรคสอง “ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง (1) มิได้กระทำต่อประชาชน แต่เป็นการกระทำต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ผู้กระทำ ผู้เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้เป็นความผิดอันยอมความได้”
12. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6794/2561 ตอนที่วินิจฉัย พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ มาตรา 14 (1): “โจทก์ฟ้องว่า จำเลยกระทำความผิดฐาน นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ ประชาชน ตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการ กระทำความผิด เกี่ยวกับ คอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 มาตรา 14 (1) เดิม แต่ ระหว่างพิจารณาของศาลฎีกา ได้มี พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560 มาตรา 8 ให้ยกเลิกความในมาตรา 14 แห่ง พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 ซึ่งมาตรา 14 (1) ที่แก้ไขใหม่ใช้กับกรณีกระทำการโดยทุจริตหรือโดยหลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ทางอินเทอร์เน็ตหรือทางออนไลน์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมหรือเท็จ ที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชนแต่ไม่ใช้กับกรณีนำเข้าสู่ระบบ คอมพิวเตอร์เพื่อเป็นการใส่ความผู้อื่นโดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ซึ่งมีบทบัญญัติตาม ป.อ. ระบุไว้ว่าเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทแล้ว การกระทำของจำเลยตามฟ้องจึงไม่มีมูลเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 มาตรา 14 (1) ที่แก้ไขใหม่ อีกต่อไป ตาม ป.อ. มาตรา 2 วรรคสอง”

13. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2778/2561 ย่อคำพิพากษาเริ่มว่า “พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560 มีผลใช้บังคับนับแต่วันที่ 24 พฤษภาคม 2560 อันเป็นเวลา ระหว่าง พิจารณาของ ศาลฎีกา โดย ความในมาตรา 8 ให้ ยกเลิกความในมาตรา 14 แห่ง พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และ ...” บทวิเคราะห์ฉบับเต็มอยู่ในบทความ ฎีกา 2778/2561
14. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 16 (แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 มาตรา 10) วรรคหนึ่ง “ผู้นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ปรากฏเป็นภาพของผู้อื่น และภาพนั้นเป็นภาพที่เกิดจากการสร้างขึ้น ตัดต่อ เติม หรือดัดแปลงด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นใด โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท” วรรคสอง “ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำความผิดของคู่ตาย และการกระทำนั้นน่าจะทำให้บิดา มารดา คู่สมรส หรือบุตรของคู่ตายเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอายผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง” วรรคสาม “ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง เป็นการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์โดยสุจริต อันเป็นการ ดิชม ด้วย ความเป็นธรรม ซึ่ง บุคคล หรือ สิ่งใด อันเป็น วิสัย ของ ประชาชน ย่อม กระทำ ผู้กระทำความผิด ไม่มีความผิด” วรรคสี่ “ความผิดตามวรรคหนึ่งและวรรคสองเป็นความผิดอันยอมความได้” วรรคห้า “ถ้าผู้เสียหายในความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองตายเสียก่อนร้องทุกข์ ให้บิดา มารดา คู่สมรส หรือ บุตร ของ ผู้เสียหาย ร้องทุกข์ได้ และให้ถือว่า เป็นผู้เสียหาย”
15. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 329 “ผู้ใด แสดงความคิดเห็น หรือ ข้อความใด โดยสุจริต (1) เพื่อ ความชอบธรรม ป้องกัน ตน หรือ ป้องกัน ส่วนได้เสีย เกี่ยวกับ ตน ตาม คลองธรรม (2) ในฐานะ เป็น เจ้าพนักงาน ปฏิบัติการ ตามหน้าที่ (3) ดิชม ด้วย ความเป็นธรรม ซึ่ง บุคคล หรือ สิ่งใด อันเป็น วิสัย ของ ประชาชน ย่อม กระทำ หรือ (4) ในการ แจ้งข่าว ด้วย ความเป็นธรรม เรื่อง การ ดำเนินการ อันเปิดเผย ใน ศาล หรือ ในการ ประชุม ผู้นั้น ไม่มีความผิดฐาน หมิ่นประมาท”
16. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7256/2567 (ป.อ. มาตรา 326, 328, 329 (1) (3)) คำฟ้อง: “โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 91, 326, 328, ให้จำเลยลงข้อความขอโทษโจทก์ในโปรแกรมประยุกต์เฟซบุ๊กของจำเลยเป็นเวลา 1 เดือน และให้จำเลยชำระค่าเสียหาย 800,000 บาท” ศาลฎีกาวินิจฉัย: “หากจำเลยเห็นว่า โจทก์มีเจตนาที่จะไม่ชำระหนี้แก่จำเลย จำเลยควรต้องใช้สิทธิดำเนินคดีแก่โจทก์เพื่อขอให้บังคับโจทก์ชำระหนี้แก่จำเลยตามกฎหมาย มิใช่ใช้วิธีลงข้อความอันเป็นการหมิ่นประมาทและรูปภาพโจทก์ ... การลงข้อความอันเป็นการหมิ่นประมาทและแสดงภาพถ่ายของโจทก์ในโปรแกรมประยุกต์เฟซบุ๊กซึ่งมิใช่กลุ่มปิด บุคคลทั่วไปจากทุกมุมโลกสามารถเข้าถึงได้ เป็นการสร้างความเสียหายแก่โจทก์เป็นวงกว้างอย่างรวดเร็ว” (deka.supremecourt.or.th ตรวจ 28 กันยายน 2569)
17. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 330 “ในกรณีหมิ่นประมาท ถ้าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิด พิสูจน์ได้ว่าข้อที่กล่าวว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นความจริง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ห้ามไม่ให้พิสูจน์ ถ้าข้อที่กล่าวว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นการใส่ความในเรื่องส่วนตัว และการพิสูจน์จะไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน”
18. พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 11 (แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติ ว่าด้วย ธุรกรรม ทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551) วรรคหนึ่ง “ห้ามมิให้ปฏิเสธการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานในกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายทั้งในคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีอื่นใด เพียงเพราะเหตุว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” วรรคสอง “ในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จะเชื่อถือได้หรือไม่เพียงใดนั้นให้พิจารณาถึงความน่าเชื่อถือของลักษณะหรือวิธีการที่ใช้สร้าง เก็บรักษา หรือสื่อสารข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ลักษณะหรือวิธีการเก็บรักษา ความครบถ้วน และไม่มีการเปลี่ยนแปลงของข้อความลักษณะ หรือวิธีการที่ใช้ในการระบุหรือแสดงตัวผู้ส่งข้อมูล รวมทั้งพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องทั้งปวง” วรรคสาม “ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับสิ่งพิมพ์ออกของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้วย” (ตรวจคำต่อคำกับฐานข้อมูลกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ฉบับปรับปรุงล่าสุด 2 ตุลาคม 2569)
19. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 “ภายใต้บังคับมาตรา 95 ในกรณีความผิดอันยอมความได้ ถ้าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ”

20. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 126 วรรคหนึ่ง “ผู้ร้องทุกข์จะแก้คำร้องทุกข์ระยะใด หรือจะถอนคำร้องทุกข์เสียเมื่อใดก็ได้” วรรคสอง “ในคดีซึ่งมิใช่ความผิดต่อส่วนตัว การถอนคำร้องทุกข์ เช่นนั้น ย่อมไม่ตัดอำนาจพนักงานสอบสวน ที่จะสอบสวนหรือพนักงานอัยการที่จะฟ้องคดีนั้น”
มาตรา 39 “สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปดังต่อไปนี้ ... (2) ในคดีความผิดต่อส่วนตัว เมื่อได้ถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้องหรือยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมาย”
21. 刑法（明治四十年法律第四十五号）第二百三十条第一項「公然と事実を摘示し、人の名誉を毀損した者は、その事実の有無にかかわらず、三年以下の拘禁刑又は五十万円以下の罰金に処する。」第二百三十一条「事実を摘示しなくても、公然と人を侮辱した者は、一年以下の拘禁刑若しくは三十万円以下の罰金又は拘留若しくは科料に処する。」（e-Gov 法令検索 ฉบับที่ใช้บังคับ ปี 2026 มาตรา 231 เพิ่มโทษจำคุกโดย 刑法等の一部を改正する法律 令和4年法律第67号 ใช้บังคับ 7 กรกฎาคม 2022）และ 最高裁判所第一小法廷 昭和34年5月7日判決 昭和33(あ)2698 刑集13卷5号641頁 裁判要旨「— Xが、確証もないのに、YにおいてX方庭先の煤炭囲の菰に放火したものと思ひ込み、X方でYの弟Aおよび火事見舞に來た村會議員Bに対し、またY方でその妻C、長女Dおよび近所のE、F、G等に対し、問われるまに、「Yの放火を見た」、「火が燃えていたのでYを捕えることはできなかつた」旨述べたときは（その結果、本件ではYが放火したという噂が村中に相当広まつてゐる。）不定多数の人の視聴に達せしめ得る状態において事実を摘示しYの名誉を毀損したものとして名誉毀損罪が成立する。」（courts.go.jp）คำแปลสาระโดยผู้เขียน: จำเลยบอกบุคคลจำนวนหนึ่งตามที่ถูกถามว่าเห็นผู้เสียหายวางเพลิง จนข่าวลือแพร่ไปทั้งหมู่บ้าน ถือเป็นการกล่าวข้อเท็จจริงในสภาพที่อาจไปถึงการรับรู้ของคนจำนวนไม่จำกัด ความผิดฐานหมิ่นประมาทจึงสำเร็จ
22. Loi du 29 juillet 1881 sur la liberté de la presse, article 29, alinéa 1 : « Toute allégation ou imputation d'un fait qui porte atteinte à l'honneur ou à la considération de la personne ou du corps auquel le fait est imputé est une diffamation. » (รัฐบัญญัติว่าด้วยเสรีภาพของสื่อ ค.ศ. 1881 มาตรา 29 วรรคหนึ่ง คำแปลโดยผู้เขียน: การกล่าวอ้างหรือกล่าวหาข้อเท็จจริงใดที่กระทบเกียรติหรือความนับถือของบุคคลหรือองค์กรที่ถูกกล่าวหา เป็นการหมิ่นประมาท) ที่มา: legifrance.gouv.fr LEGIARTI000006419790 และ Cour de cassation, 1re chambre civile, 10 avril 2013, pourvoi n° 11-19.530, ECLI:FR:CCASS:2013:C100344, publié au Bulletin, Sommaire: « Ne constituent pas des injures publiques celles diffusées sur un compte de réseau social accessible aux seules personnes agréées, en nombre très restreint, par l'auteur des propos injurieux, et qui forment entre elles une communauté d'intérêts » คำวินิจฉัย: « Mais attendu qu'après avoir constaté que les propos litigieux avaient été diffusés sur les comptes ouverts par Mme X... tant sur le site Facebook que sur le site MSN, lesquels n'étaient en l'espèce accessibles qu'aux seules personnes agréées par l'intéressée, en nombre très restreint, la cour d'appel a retenu, par un motif adopté exempt de caractère hypothétique, que celles-ci formaient une communauté d'intérêts ; qu'elle en a exactement déduit que ces propos ne constituaient pas des injures publiques ; que le moyen n'est pas touché en ses quatre premières branches ; » เหตุที่พิพากษากลับ: « Mais sur la cinquième branche du moyen : Vu l'article R. 621-2 du code pénal ; Attendu que pour rejeter les prétentions de Mme Y..., la cour d'appel s'est bornée à constater que les propos litigieux ne constituaient pas des injures publiques ; Qu'en statuant ainsi sans rechercher, comme il lui incombait de le faire, si les propos litigieux pouvaient être qualifiés d'injures non publiques, la cour d'appel a violé par refus d'application le texte susvisé ; » (courdecassation.fr)
23. Strafgesetzbuch (StGB) § 186 Üble Nachrede: „Wer in Beziehung auf einen anderen eine Tatsache behauptet oder verbreitet, welche denselben verächtlich zu machen oder in der öffentlichen Meinung herabzuwürdigen geeignet ist, wird, wenn nicht diese Tatsache erweislich wahr ist, mit Freiheitsstrafe bis zu einem Jahr oder mit Geldstrafe und, wenn die Tat öffentlich, in einer Versammlung oder durch Verbreiten eines Inhalts (§ 11 Absatz 3) begangen ist, mit Freiheitsstrafe bis zu zwei Jahren oder mit Geldstrafe bestraft.“ (gesetze-im-internet.de ฉบับแก้ไขล่าสุดโดย Art. 1 G v. 20.3.2026) และ Bundesverfassungsgericht, Beschluss des Ersten Senats vom 26. April 1994, 1 BvR 1689/88, Rn. 24: „Die strafrechtliche Judikatur und die Literatur tragen dem Rechnung, indem sie bei ehrverletzenden Äußerungen

über nicht anwesende Dritte in besonders engen Lebenskreisen eine beleidigungsfreie Sphäre zugestehen, wenn die Äußerung Ausdruck des besonderen Vertrauens ist und wenn keine begründete Möglichkeit ihrer Weitergabe besteht (vgl. Lenckner, in: Schönke/Schröder, StGB, 24. Aufl., Vorbem. zu §§ 185 ff., Rdnr. 9 m.w.N.). Auf die umstrittene Frage, ob es sich dabei um einen Tatbestandsausschluss oder einen Rechtfertigungsgrund handelt, kommt es für die verfassungsrechtliche Beurteilung nicht an.“ (bundesverfassungsgericht.de)

24. Defamation Act 2013, section 1(1): “A statement is not defamatory unless its publication has caused or is likely to cause serious harm to the reputation of the claimant.” (legislation.gov.uk) และ Coker v Nwakanma [2021] EWHC 1011 (QB), Saini J, 23 April 2021, para 21: “It is common ground that there was publication of the First Message to a third party, the Defendant's sister. I find that the was sole publication by the Defendant. There is no evidence of further dissemination.” para 33: “As to serious harm, I am also satisfied that based on the meaning alone, and without any necessary additional evidence, the test under section 1(1) of the 2013 Act is satisfied. Although I have found that the scope of the publication was limited to the Defendant's sister, this is one of those cases where the nature of the language allows one to infer serious harm. Assessment of harm to reputation has never been just a 'numbers game' and very serious harm to reputation can be caused by publication to a relatively small number of publishees. See Turley at [109].” (caselaw.nationalarchives.gov.uk)
25. A. Mitchell Polinsky and Steven Shavell, “The Economic Theory of Public Enforcement of Law,” Journal of Economic Literature 38(1): 45 ถึง 76 (2000) DOI 10.1257/jel.38.1.45 (ข้อมูล บรรณานุกรม ตรงกับ Crossref และ หน้าสำนักพิมพ์ American Economic Association 4 ตุลาคม 2569 อ่านบทคัดย่อ) บทคัดย่อนี้สำรวจทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายโดยรัฐ โดยเน้น “the probability of imposition of sanctions, the magnitude and form of sanctions, and the rule of liability”
26. Mark S. Granovetter, “The Strength of Weak Ties,” American Journal of Sociology 78(6): 1360 ถึง 1380 (1973) DOI 10.1086/225469 (ตรงกับ Crossref 4 ตุลาคม 2569 อ่านบทคัดย่อและตัวบทความ) บทคัดย่อ: “It is argued that the degree of overlap of two individuals' friendship networks varies directly with the strength of their tie to one another. The impact of this principle on diffusion of influence and information, mobility opportunity, and community organization is explored. Stress is laid on the cohesive power of weak ties.”
27. Alice E. Marwick and danah boyd, “I tweet honestly, I tweet passionately: Twitter users, context collapse, and the imagined audience,” New Media & Society 13(1): 114 ถึง 133 (2011) DOI 10.1177/1461444810365313 (ตรงกับ Crossref 4 ตุลาคม 2569 เผยแพร่ออนไลน์ก่อนตีพิมพ์ 7 กรกฎาคม 2010 อ่านบทคัดย่อ) สาระโดยสรุป: งานสัมภาษณ์ผู้ใช้ทวิตเตอร์ที่มีผู้ติดตามต่างกัน เสนอว่าสื่อสังคมยุบรวมผู้ชมหลายกลุ่มไว้ในพื้นที่เดียว (context collapse) ผู้ใช้จึงเขียนถึงผู้ชมที่ตนจินตนาการไว้ (imagined audience) และใช้กลยุทธ์คัดเลือกว่าจะตอบหรือรับมือกับผู้ชมที่ปะปนกัน

ตัวบทประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 326 328 329 330 333 และ 393 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ มาตรา 14 และ 16 พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ มาตรา 11 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 126 ตรงกับฐานข้อมูลกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด (มาตรา 393 และ 330 ตรงกับ 4 ตุลาคม 2569) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 110/2516 1199/2557 2414/2530 2624/2567 2778/2561 3711/2557 4998/2558 5276/2562 6794/2561 7256/2567 7788/2552 และ 13173/2558 ตรงกับฐานข้อมูลคำพิพากษาศาลฎีกา (deka.supremecourt.or.th) เมื่อ 4 ตุลาคม 2569 และค้นคำพิพากษาเรื่องข้อความไลน์ส่วนตัว กลุ่มปิด และภาพหน้าจอไลน์ในคดีหมิ่นประมาทด้วยคำค้นมากกว่าสิบชุด ไม่พบคำพิพากษาที่วินิจฉัยประเด็นเหล่านั้นโดยตรง ตัวบทและคำพิพากษาต่างประเทศอ่านจาก e-Gov 法令検索 และ courts.go.jp (ญี่ปุ่น) courdecassation.fr (ฝรั่งเศส) gesetze-im-internet.de และ bundesverfassungsgericht.de (เยอรมนี) legislation.gov.uk และ caselaw.nationalarchives.gov.uk (อังกฤษ) งานวิชาการตรวจสอบข้อมูลบรรณานุกรมกับ Crossref และอ่านบทคัดย่อจากหน้าสำนักพิมพ์ ข้อความต่างประเทศที่เป็นคำแปลในเนื้อความเป็นคำแปลโดยผู้เขียน ไม่ใช่คำแปลทางการ

